

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום ראשון י"ב חשוון תשפ"ג | דף היומי בבלי: גדרים יב
דף היומי בהלכה: מסימן ס"ב סעיף ב' עד תחילת סימן ס"ג.
מוסר: שמירת הלשון - פרק י"ז ג'ם יתבונן' עד פרק י"ז 'וזה הענין'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: שער התשובה פרק ז סוף פרק ח

להצטרפות לקבלת הפותח בכל יום במייל: dirshu@dirshu.co.il

תעלומת הקלפים שהסעירה את הכלא הרוסי | הוא פסע חרש לתוך הדירה, ידו מתהדקת על האקדח... | המנהל הבחין בראש הישיבה מתקרב, וברח... | 2520

הסיפור היומי

תסכולו של דב הגיע לשיא. אם לא היה מתבייש
היה פורץ בבכי. איזה שוטה לא יוצלח אני! אדם
בגילי לא צריך להיות כזה תמים. הגיע הזמן
להתבגר. יותר אני לא עושה טובות כאלה!

אבל כעבור רגע הוא התעשת, ובדיוק כמוכם - החליט לחכות עד סוף הסיפור

בליבו של דוב...

09:44

ניצנים של עצבנות צצו בקרבו: האם נהג בחוכמה כשנתן את תורו לזקנה? גם התינוק שלו החל לנוע באי-שקט והוסיף על טרדתו. קול חדש נשמע בקרבו: הייתי שוטה ותמים, אמר הקול. איך הצליחה הזקנה לשכנע אותי כל כך מהר? וכי אני באתי לכאן עם תינוק בריא? וכי זמני שלי פנוי? לא היה קורה לה כלום אם היא היתה ממתנה כמה דקות לתור שלה. הנה היא יושבת עכשיו בפנים ומפטפטת.

14 דקות חלפו כבר מאז נכנסה, קבע דוב בכעס בהסתכלו בשעונו. עם היפתח דלתו של הרופא זינק אל הפתח כשהתינוק על זרועו. בקושי הצליחה הזקנה לצאת עם נכדה, אחריה יצאה האחות ונעלה את הדלת בהכריזה: הפסקה! דוב נזכר עכשיו שבאמת ברבע לעשר יש הפסקה לרופאים. הרופא יצא כנראה מהצד השני. 'כמה זמן נמשכת הפסקה?' שאל. 'רבע שעה', ענתה אחת הממתנות. 'הלוואי בעוד 25 דקות ישוב לקבל חולים!' הוסיפה במרירות שכנתה.

השעה 9:30

מזה כשעה וחצי (!) ממתין דוב בתור לפני חדר רופא-ילדים. התינוק שלו ממתין בעגלה, הוא מנסה לעיין בספר שהביא איתו, אך קשה לו להתרכז. עם התקרב התור שלו, שינן לעצמו את כל הדברים שאשתו ביקשה לציין באוזני הרופא: רזונו של הילד, חוסר התיאבון שלו וכל הסימפטומים המשונים שהופיעו אצל התינוק בשבועות האחרונים. הילד שאחריו בתור בכה ללא הרף כשסבתו מנסה להרגיעו. הזקנה עצמה נאנחה מפעם לפעם, והתלוננה על כאביה שלה עצמה.

כיון שהתייצב דוב סמוך לדלת הרופא, מוכן ומזומן להיכנס, פנתה אליו הזקנה בתחינה כי ירשה לה להיכנס לפניו. היא עצמה חולה, כך אמרה, והנכד שלה עם חום, והיא מקווה שזה יקח רק דקות. דוב התלבט, נאבק עם עצמו אך לבסוף הסיט בסבר פנים יפות את העגלה שלו הציידה ומסר לזקנה את מקומו ליד הדלת. זו הרעיפה עליו ועל ילדו ברכות ואיחולי רפואה שלימה מכל ליבה.

09:37

תחושת הסיפוק הנפלאה של עשיית חסד, החלה להתפוגג

אחר דקה. אך עצבנותו הגיעה לשיאה כשנזכר שהתינוק צריך לאכול ב-10:30 את הדייסה המבושלת שלו שמוכנה במקרר בבית. הוא היה אמור להעביר אותה עם התינוק למטפלת בבית השכן כשיחזור מהרופא.

10:45

התינוק החל מייבב, וכל ספקותיו ניעורו מחדש. לולא הטובה שעשה לזקנה היה כבר מזמן אחרי כל הסיוט הזה. בדמיונו ראה את הזקנה מסתובבת לה בנחת בביתה בעוד הוא תקוע פה עם תינוק חולה ורעב בלי רופא. סידרתי את עצמי, אני טיפש גדול, אמר, ובייאושו הפסיק כבר להסתכל בשעון. אבל מיד התעשת. מה עם כל השיחות של המשגיח בישיבה על 'אברהם אבינו' ועל 'עולם חסד יבנה'. זה לא "קונץ" גדול לעשות חסד שמחירו 5 דקות. הקונץ הוא להשאר נאמן בעקביות לחסד שעשיתי גם אחרי שהנסיבות מראות לי שכביכול הפסדתי בגלל החסד. לא! אמר בעוז כשהוא מגייס את כל כוחותיו הנפשיים, אני חוזר ב! גם לא אם אחזור הביתה בשעה 1:00.

10:48

הרופא הגיע. תוך דקות סיים את הטיפול בשני המקרים הדחופים וקיבל את דוב ותינוקו. הרופא בדק בענין רב את התינוק, הרבה בשאלות וחקר את פרטי תזונתו. יש לך מזל! - אמר הרופא - התינוק סובל מאלרגיה לסוג של אב-מזון. זוהי אלרגיה נדירה. רופא אחר היה מאבחן את המחלה רק אחרי שבועות ואולי חודשים של בדיקות שונות ומסובכות וניסיונות עם מזונות שונים. למזלכם זהו תחום התמחותי המיוחד וזיהיתי מיד את הרגישות הזאת. קח דף ורשום את הדיאטה המיוחדת של הילד לחודשים הקרובים. את הדייסה שלו שפוך לכיור, זה רעל בשבילו. תנהגו לפי הדיאטה הזאת והילד יבריא! -

כל מילה נוספת - מיותרת

(גיליון איש לרעהו, ע"פ 'בעין יהודית')

הפעם נתקף דוב בתסכול הקול בקרבו פצח בנימת תוכחה: זה עונשם של שוטים! גמילות-חסד תעשה בבית עם אשתך וילדיך, ולא עם איזו זקנה, ולא על חשבון ילדך...

09:59

ניסה להתרכז בספר שלו, אך הרגיעה ממנו והלאה. כולו זיעה, ומגרד לו בכל חלקי גופו. מחוגי השעון זוחלים באיטיות. אנשים נוספים מגיעים. שתי אימהות נדחקו אל דלת הרופא עם תינוקותיהן. אחד עם חום גבוה והשני עם פריחה החשודה כמדביקה.

10:00

האחות מאשרת ששתי האימהות - עם המקרים הדחופים - תיכנסנה ראשונות ללא תור. ייאושו ותסכולו הגיעו לשיא. אם לא היה גבר בעל משפחה ואב לילדים היה פורץ בבכי. את כל זה אני עשיתי לעצמי, אמר. איזה שוטה לא-יוצלח אני. גבר בגילי לא צריך להיות תמים. הגיע הזמן להתבגר. אם ירצה השם אני יותר לא עושה טובות כאלה.

מחשש להדבקה התרחק עם תינוקו לפינת הפרוזדור. שם היה שקט יותר והוא ניסה להירגע. רגע אחד, אמר לעצמו, הרי עשיתי טובה מתוך שיקול נכון. אני לא אשם שיצא כך שהפסדתי יותר ממה שתכננתי מראש. אף אחד לא אשם בכך, גם לא הזקנה. מדוע אני צריך להתחרט על מעשה טוב שעשיתי? אינני רוצה להיות "תוהה על הראשונות". כך עוד אפסיד גם את המצוה. הרי ה' מנהל את העולם, כנראה שהוא רוצה לנסות אותי. זהו זה!

10:15

דוב נרגע, אך סאת ניסיונותיו טרם הסתיימה. כאשר גברה ההתמרמרות הממתינים והחלו להישמע טונים גבוהים, יצאה האחות והודיעה שהרופא היה צריך ללכת והוזמן ממלא-מקום. הוא עומד להגיע בכל רגע.

10:41

כל רופא לא הגיע, ורגיעתו של דוב הלכה שוב והתפוגגה דקה

יהלומים מגדולי ישראל

אמר השמש למרנא ה'בית הלוי': 'הרי כל גדולי הרבנים מחכים באסיפה שכל ענייני כלל ישראל תלויים בה, והרבי יודע שכל האסיפה תלויה רק בו, ואיך אפשר להתעכב'

מעשה מופלא על מידת החסד של מרנא ה'בית הלוי' זצ"ל

היתה פעם אסיפה בוילנא באמצע החורף, ומכיון שהנסיעה מבריסק לוילנא ארכה כיומיים שלושה, לכן שכרו עגלה חזקה וסגורה ושני סוסים טובים, והכינו אוכל צידה לדרך לכמה ימים, ויצאו לדרך. והנה לאחר נסיעה של כמה ק"מ כשעברו באיזה כפר, עצר

סיפר הגאון רבי משה שמואל שפירא זצ"ל, מה ששמע בבית בריסק על מרנא ה'בית הלוי' זצ"ל, שבתקופתו היו גזירות נוראות בגוף וברוח על עם ישראל, ופעם בשנה היו מתכנסים גדולי ישראל כדי לטכס עצה כנגד אותן הגזירות, ורבי יושע בער היה תמיד ראש המדברים באסיפות אלו.

כשראה השמש שהמצב בבית כבר יותר טוב, אמר, 'נו, עכשיו כבר אפשר להמשיך בנסיעה', אמר לו רבי יושע בער, עכשיו לילה, נלון כאן ולמחרת ניסע, אך למחרת בבוקר שוב ישב רבי יושע בער להאכיל את בעל הבית והילדים, ושוב השמש דוחק להמשיך בנסיעה, אמר לו רבי יושע בער: 'איך אפשר לעזוב אותו? צריך לחכות שיתחזק ויוכל לרדת מהמיטה'. אמר לו השמש 'הרי כל גדולי הרבנים מחכים באסיפה שכל ענייני כלל ישראל תלויים בזה, והרבי יודע שכל האסיפה תלויה רק בו, ואיך אפשר להתעכב'. השיב לו ה'בית הלוי', כשיש צער ליהודי, נדחה הכל מפני זה, ואפילו דברים העומדים ברומו של עולם ודברים שכל עם ישראל תלוי בהם. ואכן נשאר שם עוד יום עד שבעל-הבית התחזק, והשאיר לו ה'בית הלוי' כסף וגם את מעיל הפרווה שלו להחיות את נפשו, וכך חזרו לביתם ולא נסעו לאסיפה.

לאחר שנים נכנס יהודי עם מעיל פרווה לבית-הדין של ה'בית הלוי', ושאלו ה'בית הלוי' מי הוא ואיך הגיע מעיל הפרווה שלו אליו, אמר היהודי וכי הרב לא זוכר אותי, אני הוא אותו יהודי מכפר פלוני שהרב הציל אותי ואת ביתי ממוות, ובאתי להחזיר את מעיל הפרווה.

(אוצר פנינים ועובדות, מתוך הגש"פ "תבואות שמש" עמ' רט"ו)

אותם איזה גוי, ואמר, אתם היהודים היכן הלכה מידת הרחמנות שלכם - וסיפר - שבכפר יש יהודי מטופל בילדים שבביתו סובלים מחרפת רעב, והקור הוא נורא כי החלונות שבורים, ואין שום אדם שמתעניין בו...

כשמעז זאת ה'בית הלוי', הורה מיד לעגלון לנסוע לביתו של אותו יהודי, וכשטען לו משמשו 'הרי אנו בדרך לאסיפה ומחכים שם כל הרבנים ואיך אפשר להתעכב', דחה אותו ה'בית הלוי' שיש מספיק זמן ויסיקו גם לאסיפה...

כשהגיעו לבית היהודי, אכן המחזה היה איום ונורא, כל החלונות פרוצים והקור נורא, האשה לובשת סחבות, הילדים מסתובבים מוזנחים, והאב שוכב קפוא מקור ובקושי פותח את פיו ומדבר, ואין אוכל בבית מלבד כמה חתיכות לחם יבשות.

מיד הורה ה'בית הלוי' להזמין זג לתקן את החלונות, לקנות עצים לחמם את הבית, ולהביא מהעגלה את האוכל שהכינו לנסיעה - כדי להחיות את נפשם של בני הבית. אך הבעל-הבית מרוב חולשתו לא יכול היה אפילו לפתוח את פיו לאכול, ורבי יושע בער לקח מרק חם, והחל להאכילו במשך כמה שעות טיפה אחר טיפה, עד שלאחר כמה שעות כשגופו קצת התחמם, התחיל הוא קצת לחזור לעצמו.

יומא דהילולא

"התרפקתי על המצבה וסיפרתי לאמא על מסכת התלאות שאני עובר מזה שנתיים. על הקשיים, השכנים, המשטרה. פרקתי את כל אשר על לבי, והרגשתי שתפילתי התקבלה. ביציאה אני פוגש מכר ותיק. כששאלתי לשלומו, הוא פרץ בבכי..."

לאמא חוש מיוחד להבין לבכיו, לתחושותיו ולכאביו של בנה. על אחת כמה וכמה לאמא רחל, שיום פטירתה חל אתמול בשבת קודש י"א בחשוון, המבכה מאז ומקדם על בניה

"כואבת לו האוזן", וטיפלה במוישי בהתאם. כמה התפלא האב כשלאחר כמה ימים, כשפרץ מוישי התינוק שוב בבכי קורע לב, פסקה האם שדווקא כואבת לו הבטן והחזיקה אותו בתנועה מסוימת. ראו זה פלא: מוישי נרגע כבמטה קסם! לעומת זאת בפעם נוספת שמוישי פרץ בבכי החליטה האם כי זהו בכי של רעב ונתנה לו בקבוק דייסה מהבילה. או אז הפנים והבין האב כי אין כמו בינתה של אמא כדי לחוש ולהבין את בכי בנה ולסייע לו במצוקתו.

כך מובא בשם הרבי ר' שמלקא מניקשלבורג בספרו 'דברי שמואל' (פר' ראה): "נראה בחוש קודם שיוכל התינוק לדבר... מכוח הבכיה שהילד בוכה מבינה אמו מסתמא הוא רעב או צמא או רוצה לישון".

על בינתה של אמא, משתף קורא יקר תושב ב"ש: לפני כמה שבועות בהדלקת נרות שבת עף הגפרור הדולק על ראש אחד הילדים. האמא שנרתעה מיהרה לכבות את הגפרור הבוער מעל

כל אָשׁר תֵּאמַר אֶלֶיךָ שְׁרָה שְׁמַע בְּקֶלְהָ (כא יב) הבכיות של מוישי הרקיעו שחקים. הוא התייפח בבכי קורע לב ולא נרגע. אביו ששימש כבייסיטר עד לחזרתה הביתה של רעייתו, אם הילד, היה חוסר אונים וניסה לחפש עצה בספר ההדרכה שקיבלו במתנה עם לידת מוישי, בנם הבכור. הוא מצא שם הגדרות מקצועיות על כמה סוגי בכי:

בכי מונוטוני: זהו בכי מדבר שתפקידו למשוך תשומת לב ומשמעותו לרוב: "אני בודד. אני צריך תשומת לב/חיבוק/ליטוף". בכי הולך ומתחזק: משדר מצוקה. משמעו: "אני צריך עזרה". הוא לרוב נועד לספר: "אני רעב", "החיתול שלי רטוב", "קר לי" או: "אני עייף". בכי פתאומי: מתחיל מיד באוקטבות גבוהות, ומשמעו לרוב כאב ומצוקה.

הוא ניסה לשייך את הבכי להגדרה המתאימה: האם זה בכי מסוג A או בכי מסוג B או שילוב של שניהם? חכך בדעתו שוב ושוב אך ללא הצלחה... משהגיעה האמא היא פסקה בהחלטיות:

ראש בנה והדליקה את הנרות.

בעלה שרצה לצאת לבית הכנסת וחפץ לאחל לרעייתו 'שבת שלום' קודם לכן, חיכה בסבלנות עד שתסיים את תפילותיה כמידי שבת. אך בשבת זו, משום מה, האם האריכה מאוד בתחינותיה. כשסיימה היא התנצלה באמרה שהפליגה היום בהודאה לקב"ה בעקבות הנס שארע עם הגפרור הדולק, שדלק מעל ראשו של חיימקה: "על נס חייבים להודות לבורא יתברך" פסקה. האב, קר הרוח חשב בליבו: "סתם גוזמא, וכי מכל דבר צריך לעשות עסק? וכי איזה נס היה כאן?" אך כמוכן הוא שמר על כבוד אשתו ולא אמר לה דבר.

חיימקה ואביו יצאו יחדיו לבית הכנסת, בדרך, רכב שדהר בכביש פגע בחיימקה והעיפו ר"ל לגובה רב. כוחות ההצלה מיהרו להגיש עזרה ראשונה והבהילו אותם לביה"ח כמה רבתה הפתעתם כשלאחר בדיקות עומק עוד בליל שבת שיחררו הרופאים את חיימקה לביתו בהביעם את התפעלותם מהנס שקרה לו, שיצא מכזו תאונה ללא שריטה קלה.

בשובם לביתם הוא הביע את התפעלותו ותודתו לרעייתו, שהשכילה להודות על הנס הקטן והביאה איתה ברכה ונס גדול יותר, כמאמר הצדיקים: "ואתה אמרת היטב... איטיב עמך!!!"

לאמא חוש מיוחד להבין לבכיו, לתחושותיו ולכאביו של בנה. על אחת כמה וכמה לאמא רחל, זאת המבכה מאז ומקדם על בניה. רחל אמנו ע"ה, שיום פטירתה חל אתמול בשבת קודש י"א בחשוון.

משתף ר' אפרים: "יצאנו, קבוצת אברכים הלומדים יחד, בחבורה לקברה של אמא רחל להתפלל על חבר משותף שהיו לו קשיים בפרנסה. באותם ימים למדנו את הגמ' במכות על האמא של הכהן הגדול שהייתה מספקת מים ומזון לרוצחים, באי ערי המקלט, כדי שלא יתפללו על בנה הכהן הגדול שימות. מעניין שבחניה שם, קרוב ל'סינר של אמא', התחדש לנו הפירוש בגמ' על השאלה שהציקה לנו בעת הלימוד: וכי רוצח שיתנו לו אוכל בשפע בכלא - בערי המקלט, לא יבקש ויתפלל על השחרור המיוחל שאמור לקרות מיד עם מות הכהן הגדול?! הרי לקחו ממנו את חירותו!?"

שם ליד אמא רחל, הבנו לפתע את מהלך המחשבה של אם הכה"ג, אשר הבינה שתפילות של אדם רעב מסוכנות לחיי בנה הכהן הגדול, כי תפילות של אדם רעב ודאי תבקענה שערי שמיים. לכן, בחכמתה סיפקה האם ח"י רוטל, מזון בשפע, לערי המקלט, כך שגם אם יתפללו שם זו כבר לא תהא תפילה של אדם רעב. עם החידוש הזה שהתחדש לנו שם הבנו שתפילותינו על חבר רעב ללחם התקבלו לרצון."

משתף בגילוי לב ר' שמואל המתגורר בשוב מעורב בעוטף ירושלים: "לפני כמה שנים רציתי להרחיב את דירתי. לשם כך לקחתי משכנתא מכובדת מהבנק, אותה תכננתי להחזיר מהיחידה הנוספת שאמורה להבנות במהלך ההרחבה. לשם ההרחבה הייתי צריך להנמיך את כל מפלס הדירה. הקבלן התחיל עם השלב הראשון והרס חלק נכבד מביתי. כשהסתיימו עבודות ההרסה והתחילו עבודות ההרחבה, הגיע פקח מהעירייה עם צו להפסקת העבודה בתואנות כאלו ואחרות, כאילו חרגתי מהרישיון שנתן לי. "הפעלתי את כל קשרי במועצה אך מתברר שאחד השכנים שעינו צרה, יהודי שאינו שומר תורה ומצוות, מקושר שם מאוד, וכל פעם שהתחלתי לבנות שוב הגיעו מהרשויות לעצור את הבנייה, פעמים בליווי משטרה ופעם אפילו הזמינו את מכבי האש לפרוץ את הדלת ולעצור את הבנייה. כך למעלה משנה וחצי עצרו לי את הבניה - דבר שהשאיר אותי בלא בית ובמצב כלכלי מעיק, מדירה ששכרתי בינתיים ומתשלומי משכנתא שהתחילו לרדת ללא ההכנסה הצפויה מהיחידה העתידית.

"משכלו כל ההשתדלויות וכל הקבלנים שהבאתי נאלצו לברוח מהבנייה, הרמתי ידיים. בעצם אז הבנתי שעלי להרים ידיים למרומים בתפילה וזעקה. החלטתי ללכת לשפוך שיח אצל מאמע רחל: אך לא באתי לאמא בידיים ריקות. עצרתי לפני כן ב'סופר', קניתי קופסת קפה, כמה שקיות חלב וקופסת עוגיות טעימות בכשרות מהודרת. את כל זה הנחתי בפינת הקפה שם בקברה, להמתיק ולהרוות נפש כל חי.

"התרפקתי בדמעות שלישי, וסיפרתי לאמא על מסכת התלאות שאני עובר עם הבניה מזה כמעט שנתיים. סיפרתי לה על הקשיים, השכנים, המשטרה והקושי הכלכלי הנלווה. האמנתי והרגשתי שתפילתי התקבלה.

"ביציאה מהתפילה, שם ליד פינת הקפה, אני פוגש יהודי עמל כפיים אותו הכרתי לפני שנים בהיותו קבלן, עת בנה עבור המוסד שאני מנהל. לשאלתי לשלומו הוא התייפח בבכי ואמר שנשבר מטה לחמו והוא מסובך בחובות מכף רגל ועד ראש ואינו רואה שום פתרון למצוקתו. בגילוי לב הדדי סיפרתי לו על מסכת התלאות שאני עובר עם הבניה שלי. הוא אמר לי שהוא זקוק נואשות ללחם עבור ילדיו והוא נכנס לפרויקט.

"מקברה של אמא רחל יצאנו יחד לביתי, חתמנו חוזה והוא נכנס לפרויקט כשהוא מסדר את העניין מול הרשויות. וראו זה פלא: הבנייה הושלמה במהירות וביעילות ללא הפסקת עבודה אפילו פעם אחת נוספת. עם הכסף שהוא הרוויח מבניה זו הוא רכש ממפעל שפשט רגל קרמיקה במחיר מוזל ביותר, ומכר אותה ברווח רב, משם הוא המשיך להצליח ופתח עסק מוצלח בתחום השיפוצים, ועד היום ובע"ה לאורך ימים ושנים, מצליח ה' דרכו. כך, בתבונתה של אמא היא הביאה פתרון אחד לשני בנים כואבים."

(גיליון התחזקות וביטחון במשנת הזרע שמשון)

**בראותי כל זאת מן הצד, מספר ר' מענדל, גברה מאוד פליאתי.
כיצד זה שרגע לאחר שנראו הקלפים בבירור על השולחן, הם
נעלמים כהרף עין? לימים יצרתי קשר טוב עם אחד מחבורת
משחקי הקלפים שבכלא, שסמך עלי וגילה לי את הסוד הגדול...**

לפני שאתה מחפש את האוצר בחוץ, תבדוק אם הוא לא נמצא אצלך בנים

הזאת לא הצליחה להפחיד את האסירים פורעי החוק, השוטרים בשלהם והאסירים בשלהם... המשחק בקלפים המשיך כהרגלו, כשהשוטרים המיומנים מעלים חרס בידם. התעלומה היתה גדולה, כיצד מצליחים אותם אסירים להערים שוב ושוב על השומרים, כשבכל פעם שנכנסים בחרי אף בפתאומיות בחיפוש נואש אחר הקלפים, הם נעלמים כמי שבלעה אותם האדמה...

בראותם כי כן, החליטו מפקדי הכלא להעמיד באותם חורים נסתרים שוטרי חרש צמודים אל החור כל העת ברצף ללא ההפסקה, כדי שברגע שיראו את משחק הקלפים עולה על שולחנם של האסירים יפרצו מיידית פנימה לתפוס אותם על חם... ואכן הועמדו שוטרים במשמרות כשעינים צמודה במעקב נחוש אל תוך הכלא, כשהם עומדים דרוכים לקפוץ היישר פנימה, מיד כשיתגלו הקלפים על השולחן.

אולם, הפלא ופלא, במלחמה הזאת שבין האסירים לשוטרים דוקא ידם של האסירים גברה... הקלפים המשיכו לעלות על שולחנם בכבוד, כשהם ממשיכים במשחקיהם כמימים ימימה, ובכל פעם שפרצו השוטרים בפתאומיות פנימה, תוך רגע אחד נעלמו הקלפים ואינם... כעסם של השוטרים חמורי הסבר התגבר שבעתיים, כשתיכף כראות השוטר דרך החור שהאסירים משחקים בקלפים ניתנה האות והשומר זינק פנימה לתפוס את הקלפים. אך האסירים פשוט צחקו וגיחכו עליהם כשהשומר מחפש בכל פינה ופינה, הופך את כל השולחנות, ומחפש בדקדוק ובעיון בתוך כל הכיסים של בגדי האסירים, ובכל מקום שרק ניתן להחביא, ואף על פי כן המטמון לא נמצא...

בראותי כל זאת מן הצד, מספר ר' מענדל, גברה פליאתי לגילוי הסוד הכמוס המסעיר את כל אלפי האסירים ומאות השוטרים, כיצד יתכן שעם כל החיפושים הנחרצים אחר הקלפים רגע לאחר שנראו בבירור על השולחן הם נעלמים כהרף עין? והנה באחד הימים יצרתי קשר טוב עם אחד מחבורת משחקי הקלפים שבכלא, שסמך עלי ועל נאמנותי וגילה לי את הסוד הגדול.

דע לך, המתיק האיש את סודו באוזני, שיש בינינו כאן בבית הסוהר 'כייס' מומחה בשליפת ארנקים וגניבות מתוך כיסים ללא שהנגנב מרגיש בכלום... הכייס העלום דגן יושב על מקומו דרוך ומוכן לכל ביקורת פתע של פריצת השומר פנימה, תיכף ומיד עם כניסת השומר תוחב הכייס את הקלפים אל כיס מעילו של השומר עצמו... וכך עורך לו השומר עם עוזרו

שח הגה"צ רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א:
סיפר הרה"ח רבי מענדל פוטרפאס זצ"ל, מעשה שהיה לו עד בעצמו בעת היותו חבוש בבית האסורים שברוסיה, בטרם נחרץ משפטו לגלות לסיביר.

שם בין חומות הכלא היו סדרים וחוקים שונים, ונאסר על האסירים בתוקף להכניס 'קלפים' אל בית הסוהר. משחק הקלפים היה נפוץ ברחבי רוסיה והביא אנשים רבים להפסדים גדולים, כששיחקו על סכומי כסף גדולים. וביותר היה מצוי משחק זה בבתי הסוהר, שם היו האסירים המשועממים מעבירים את זמנם לריק במשחקי הקלפים, ומתחייבים על סכומים שאין בידם לשלם. בעקבות משחקים אלו נוצרו מלחמות קשות בתוככי הכלא, כשהמרוויחים רודפים את הנושים להסדיר את חובותיהם, ומשכך הוחלט לאסור לגמרי את משחק הקלפים בבית הסוהר.

וברוסיה כמו ברוסיה, מרגע שהתקבל החוק ונכנס לספר החוקים, תיכף יצאו קלגסי הכלא לאכוף את החוק בנאמנות, השומרים סובבו תדיר בין האסירים כדי לוודא שהחוק מיושם ככתבו וכלשונו, ואוי לו למי שיימצא בתאו 'משחק קלפים' תמים. ברם, מספר רבי מענדל, אצלנו בכלא נמצא בשופי משחק הקלפים האהוב על האסירים, לאחר שהצליחו להערים על השוטרים והקצינים ולהבריה פנימה את המשחק הנחשק, והרחק מעינם הבוחנת של השומרים היו ממשיכים במשחק הקלפים כפי שהורגלו תדיר. אך לא לעולם חוסן, וכעבור תקופה מסוימת נודע הדבר במפקדה הראשית של בית הסוהר, שבדרך לא דרך הוברח 'משחק קלפים' שלם אל הכלא כשהאסירים מצפצפים על החוק ומבלים שעות במשחק האסור.

כששמעו זאת מפקדי הכלא חרה אפם מאוד על השוטרים שומרי בית הסוהר שאינם עושים את מלאכתם נאמנה, ואינם אוכפים את החוק, ויצאה הפקודה לגלות מיידית היכן מסתתר משחק הקלפים שבבית הסוהר, ולחקור היטב כיצד הוכנס פנימה. הנאשמים היו צפויים כמובן לעונשים כבדים וחמורים. השוטרים האחראים על סדרי בית הכלא שהתיירו ממכתבי פיטורים מידיים, החליטו לעקוב ולבלוש היטב כדי למצוא את הקלפים בכל מחיר, הם הפתיעו את האסירים בביקורי פתע, ואף התקינו חורים מיוחדים להצצה מבחוץ אל תוככי התאים כדי לגלות את תעלומת הקלפים הנעלמים!

למרבה הפלא, מספר רבי מענדל, גם השמירה ההדוקה

שיחתו הנוקבת, שפעמים רבות נמצא האוצר שהנך מחפש ודורש אחריו כל כך, בתוך הכיס שלך בעצמך... עליך רק לגלות ולהאיר את הנקודה הפנימית, חלק אלקי ממעל, השוכן וקיים בקרבך מאז ומעולם, שיזריח אורו בלבך ובנפשך, וממילא תמצא ותגלה את מי שאמר והיה העולם, על דרך שמעיד בנו הכתוב לאמר (דברים ל, יא-יד): כי המצוה הזאת אשר אנכי מצוך היום לא נפלאה היא ממך וגו' כי קרוב אליך הדבר מאוד ובפיך בלבך לעשותו. (טיב הקהילה)

חיפוש קשים ודקדקניים אחר הקלפים בכל חור ובכל מקום ואף בכל בגדי האסירים, כשאינו מעלה על דעתו שהקלפים המבוקשים כל כך עומדים מן המוכן תחת ידו בכיס שלו עצמו! בטרם צאת השומר החוצה, מתקרב אליו בלא משים ה'כייס' האומן שולף כלאחר יד את הקלפים בחזרה החוצה, וכך מיד עם צאת השומר נפרשים הקלפים שוב על השולחן, לסבב משחק נוסף... המוסר השכל שלמדתי מזה המעשה, סיים רבי מענדל את

הסיפור היומי

בביהכ"נ ברח' צ'אסובני פנה אלי יהודי זקן וביקש שאלמד עמו פסוק בחומש... התחלתי לקרוא: "וירא אליו ד' - השי"ת הראה עצמו לאברם"... והוא חזר אחרי בהתלהבות. ריחמתי עליו, יהודי זקן שכזה שומע פעם ראשונה פסוק בחומש...

"רק אחר כך נודע לי מי באמת הוא היה" - סיפור מיוחד מזכרונותיו של תלמיד ישיבת קשינוב

"והוא התחיל ללעוס את הדברים: 'כך? כך? דער הויבערשטער האט זיך באווייזן צו אברם? - ד' נגלה לאברם?... וחזר על זה מספר פעמים בכוונה ובהתלהבות עצומה. "אני הסתכלתי עליו ברחמנות. נבעך, יהודי זקן כזה שומע פעם ראשונה פסוק בחומש..."

"אחרי כן סגר את החומש ואמר לי: 'תודה, בשבילי מספיק היום רק פסוק אחד.'"

"אחרי כן נודע לי שהיה זה רבי זיידל שו"ב זצ"ל, איש חסיד מפורסם, שכך דרכו בקודש, ללמוד פסוק תורה מפי ילדים שלא טעמו עדיין טעם חטא, משום שהתורה היוצאת מפיהם הרך בקדושה ובטהרה הרי היא כאילו קיבלה מסיני..."

(מתוך הספר 'ישיבת קשינוב', הובא במוסף שב"ק לך תשס"ב)

סיפר הרב אהרן וסרמן, תלמיד ישיבת קשינוב: "כשהגעתי לקשינוב בשנת תרפ"א, נכנסתי לבית הכנסת של החייטים שברחוב צ'אסובני. פגש אותי יהודי זקן ופנה אלי באומרו: 'הכרת פניך מעידה שהנך לומד בישיבה, אם כן הואל נא ללמוד עמי פסוק בחומש...'"

"אני לתומי חשבתי: מי יודע? יכול להיות יהודי זקן שלא למד תורה... ריחמתי עליו והסכמתי."

"הוא הוציא חומש בראשית ופתח בפרשת וירא. אני התחלתי לקרוא במהירות 'וירא אליו ד'...' רציתי להראות לו שאני יודע. אולם הוא ביקשני שלא אמהר, ושאלמד אתו לאט לאט. 'התחלתי שוב: 'וירא אליו ד'...' ותירגמתי לו: השי"ת הראה עצמו לאברם..."

הסיפור היומי

בצעדים מדודים התקדם האמריקני לתוך הדירה, מקווה להפתיע את הפורץ הנבזה. והנה הבחין בדמות שרועה במיטה שקועה בשנת ישרים... הוא התקרב בלאט, מהדק את ידו על האקדה...

כשאיש עסקים מב"ב וסוחר חסיד סאטמאר מארה"ב נפגשים ברומניה בנסיבות מפתיעות

במסגרת 'הדף היומי'. לקוח המבקש להרחיב את תוכנת המחשב שיצר, עשוי להזעיק אותו לקצה העולם כדי שיתן לו שירות, והוא צריך לבוא.

רק דבר אחד יציב בסדר יומו - 'הדף היומי'. הוא לעולם לא יפסיד את לימוד הדף היומי מידי יום ביומו. בנגן השמע שלו תוכלו

הוא איש עסקים מבני ברק, סוחר הנוסע ברחבי העולם לצורך עסקיו. חוץ ממשפחתו, הנותרת בארץ כשהוא נוסע ברחבי העולם, שום דבר בעולמו אינו יציב. העסק הפורח שלו דינמי מאוד, לעולם אינו יודע היכן יהיה מחר. דרכו והתפילין שלו תמיד בתיקו לעת מצוא, גם חולצה להחלפה ו... המסכת הנלמדת

שהחזיק ברשותו אקדח ברישיון, שלף את אקדחו והזעיק איש אחזקה ממשרדו כדי שיפרוץ את הדלת.

על נקלה פרץ איש האחזקה את הדלת. בצעדים מדודים התקדם האמריקני לתוככי הדירה, מאמץ את עיניו להבחין בגנב הנבזה... ועד מהרה הבחין בדמות השרועה במיטה, שקועה בשנת ישרים. הוא התקרב בלאט, מהדק את ידו על האקדח.

לפתע נאלם דום והשתתק - הוא הבחין בגמרא שעל השולחן, הפתוחה בדיוק בדף שאותו ילמדו מחר בבוקר בדף היומי. 'מי שלומד את הדף היומי והשאיר את הגמרא פתוחה בדף הנלמד, אינו יכול להיות גנב' - חשב לעצמו בעל הדירה. הוא השיב את אקדחו לנרתיקו והעיר את האורח הבני ברקי.

"מה אתה עושה כאן?" - שאל האורח המנומנם, שלא ידע כי זהו בעל הדירה.

"ומה אתה עושה כאן, ר' ייד?" - שאל בעל הדירה... אחרי כמה דקות של שיחה הפכו השניים לידידים. בעל הדירה הלך לישון בחדר אחר בדירתו, וכשעה לפני התפילה העיר את אורחו הבלתי קרוא. השניים, מ' חסיד סאטמר בארה"ב וא' הליטאי מבני ברק, שקעו יחד בסוגיא מסובכת כאילו למדו בחברותא מאז ומתמיד, וכשמתק הלימוד על שפתותיהם באו להתפלל בבית הכנסת כאילו היו חברים משכבר ימים. האם לא לזה נתכוון המהר"ם שפירא באומרו ש"דף הגמרא יציל את הטובעים בספינת החיים"?

למצוא מגוון שיעורים של מיטב מגידי השיעור בדף היומי. הוא אמנם עובר על הדפים גם לבדו, אולם מלבד זאת, בכל ארץ שבה הוא מבקר, בכל קהילה שאותה הוא פוקד, תמיד ימצא שיעור בדף היומי, תמיד ילמדו שם את אותו הדף ויעסקו באותה סוגיא. כשהגיע לבוקרשט ברומניה, לא העלה בדעתו איזה סיפור הוא עומד לחוות.

עם הגיעו למחוז חפצו, קיבל ממארחיו את מפתח דלת אכסנייתו - דירה השייכת ליהודי חסיד סאטמאר מאמריקה, אף הוא איש עסקים המגיע מפעם לפעם לרומניה. הוא פתח את הדירה, הניח את מזוודותיו וביקש ללכת לישון. אך טרם עלתו על יצועו החליט להכין את הדף שאמור להילמד למחרת בבוקר במסגרת הקביעות היומית שלו. הוא הוציא את הגמרא, הניחה על השולחן בסלון ליד התפילין והלך לישון.

אלא שבעל הדירה דווקא כן היה באותה העת בעיר, וכשסיים את עניניו נפנה לדירתו כדי לישון... הוא לא ידע כמובן על איש העסקים הבני ברקי המתארח בדירתו. הוא עלה לבניין בבוקרשט, דחף את המפתח - והנה הוא אינו פותח את הדלת, וזאת כיון שמהעבר השני של הדלת תקוע המפתח שתקע מיודענו בלכתו לישון... 'אולי טעיתי?' - חשב האמריקני לעצמו, ויצא החוצה כדי לבדוק שוב אם הגיע למקום הנכון. אלא שבחינת השטח לימדה אותו שהוא לא טעה, אלא בהחלט הגיע לבנין הנכון - 'כנראה פרץ לדירתי גנב, לך תדע מה קורה ברומניה' - אמר לעצמו. מאחר

יומא דהילולא

כשהבחין המנהל בראש הישיבה מתקרב, נתמלא חרדת קודש, אך לא עמד בו האומץ להישאר במקום והוא הסתלק. רבינו נכנס עם הילד, איתר במהירות את הכיתה המתאימה, פסע לתוכה והציג את הילד בפני המורה הנדהם...

ליומא דהילולא של מרן הגאון רבי יהודה צדקה זצ"ל ראש ישיבת פורת יוסף

במסגרת השתדלויותיו למען יחידים, כתב רבינו הרבה פעמים מכתבי המלצה חמים למנהלי מוסדות שויאלו לקלוט אצלם תלמיד פלוני או תלמידה פלונית שלא מצאו את מקומם. לרוב היה משתמש בביטוי המתחנן "אך הפעם", או, "זו הפעם האחרונה", כדי לשכנע את האיש להיעתר לבקשתו. אולם הוא פעל בענין זה בהתאם לדברי חז"ל 'אהבה מקלקלת השורה'. מנהל אחד המוסדות שצבר בארכיונו את מכתביו, בדק ומצא ברשותו לא פחות מעשרים וארבע "בקשות אחרונות" של רבי יהודה צדקה זלה"ה... הכל כדי להציל נפש צעירה מסכנה רוחנית.

יום אחד נכנס מרן הגאון רבי יהודה צדקה זצ"ל בדברים עם יהודי פלוני שהעביר את ילדיו מבית ספר דתי לרשת החינוך הממלכתית. הוא זיעזע את לב האיש בדברים המשברים את הלב, עד שהלה התפח בבכיה גדולה ושפך לפניו את מר שיחו: הוא מצדו רוצה להעניק לילדים חינוך דתי, אבל האשה מתקשת ועומדת על דרכו. כלום סבור ראש הישיבה שהנו מחויב להתקוטט עמה בגלל זה ולהרוס את שלום הבית?

"חס וחלילה", השיבו רבי יהודה זצ"ל, "אבל להתענות חייב אתה על גורל ילדיך, לישב על הארץ כאבל". נכנסו הדברים בלב האיש, חזר לביתו והתחיל מתענה. יושב על רצפת הבית באבלות, בוכה תמרורים. נזדעזעה אשתו למראה עיניה וכל עקשנותה פגה. לימים זכתה אם זו לראות פרי הילולים, שני בניה משמשים בקודש, רישי מתיבתא ממרביצי תורה בישראל...

מתפקידו. הוא הסביר זאת בכך שרעייתו מתנגדת לכך שימשיך בניהול הת"ת, כי העבודה גוזלת ממנו את רוב שעותיו. רבי יהודה, אשר חשש לעתיד התלמוד תורה, פנה ישירות לרעייתו של המנהל, ובשיחה קצרה שידל אותה שתסכים כי בעלה ימשיך לנהל את הת"ת.

כאשר ביקש הלה להבין את הסוד שבו שידל את רעייתו, פנה אל רבי יהודה שאמר לו: "אם תרצה אשתך היא תספר לך"... הלך המנהל אצל זוגתו וחקר ודרש מפיה: "מה אמר לך הרב יהודה ששינית פתאום את דעתך?"

נענתה וגילתה לו ברטט: "כך אמר לי, בזו הלשון: 'בעוד ימים לא רבים עומד אני להפטר מהעולם, ואני מבטיחך שאם תסכימי שהבעל ימשיך בניהול הת"ת שתניקות של בית רבן מתחנכים בו לתורה ויראת שמים, אמליץ טוב בעדך במרומים'..." נבעת המנהל, אך שמר את הדבר בלבו. ואמנם לא ארכו הימים והענין כולו התאמת. באשמורת הבוקר של יום ראשון י"ב בחשון תשנ"ב, כשעה קלה לפני הנץ החמה, השלים רבי יהודה את נפשו הזכה לאלקים ותעל נשמתו השמימה ביחודא שלים.

(מתוך מאמרים לדמותו במוסף שב"ק של 'יתד נאמן')

מעשה היה בילד ירושלמי פעוט שהוריו התגוררו בשכונת 'הגבעה הצרפתית', והיה הכרח להרחיקו מביה"ס היחידי שפעל בשכונה - בית ספרם של הקונסרבטיבים. איכשהו הגיע ענינו לידיעת רבי יהודה זצלה"ה, שנרתם למשימה בכל חום נפשו.

לאחר שבמוסד החינוכי הקרוב סירבו בנימוקים שונים לקבל את הילד, שיגר רבי יהודה מכתב למנהל, ביקש בכל לשון של הפצרה לקלוט את הילד, אך המכתב לא הועיל.

הוא קם אפוא למחרת, יצא בשעה מוקדמת אל בית הינוקא, לקחו וחיבקו בזרועותיו ונסע עמו אל ביה"ס המיועד. כשראה אותו המנהל מבעד חלון משרדו, נתמלא חרדת קודש, אך לא עמד בו האומץ להיות נוכח במקום והסתלק...

רבי יהודה זצ"ל נכנס עם הילד אל הבנין, איתר במהירות היכן הכיתה המתאימה בשבילו, פסע לתוכה והציג את הילד בפני המורה הנדהם: "זה בני, אם תהיינה חס ושלום בעיות, פנו אלי..." הוא חיפש עבור הילד כסא נוח, איתר עבורו מקום מאוורר, ליד חלון, ופנה לביתו...

ומעשה היה במנהל ת"ת מפורסם, שקם יום והתפטר

השו"ת היומי

שכח לומר ותן טל ומטר שלש פעמים - מה דינו?

משולחנו של הרה"ג רבי מרדכי הלוי שוורצבורד שליט"א מורה הוראה 'נאות שמחה' - מודיעין עילית

שחייב לחזור לברך עלינו שוב ולומר ותן טל ומטר כדין, וממילא בוודאי צריך אח"כ להמשיך ולומר את כל הברכות על הסדר. וטעמו, שמאחר ששכח גם ב שמע קולנו, קבעו את דינו שצריך לומר כדין בברך עלינו ושוב אינו מזכיר ב שמע תפלה. וכן מוכח מדברי הראב"ד שהובא בבית יוסף, שמדמה דין זה לטעה בברכת הבדלה ושכח להזכיר בשמונה עשרה, וגם טעה ואכל לפני הבדלה, שנפסק שאם טעה בזו ובזו חוזר ומתפלל, וה"ה כאן דינו כמו שטעה בזו ובזו שחוזר לדין הזכרה לכתחלה.

שאלה: מי שכח לומר ותן טל ומטר, דינו שיכול לומר בברכת שמע קולנו, ואם שכח גם בשמע קולנו יחזור לברך עלינו ויאמר כדין. מה הדין אם שוב שכח בברך עלינו ונזכר בעמדו בברכת תקע בשופר, ורוצה להמשיך בתפלתו ולהזכיר ב שמע קולנו - האם יכול לדלג לברכת שמע קולנו, מאחר שכבר אמר בפעם הראשונה את כל הברכות שמ ברך עלינו עד שמע קולנו, או שמכל מקום ימשיך כסדר מהיכן שנמצא? תשובה: שאלתי את מו"ר הגרמ"ש קליין שליט"א, והשיב

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

נדרים דף יב

מדוע נבהל הרב מבריסק בראותו את בתי רחוב שמואל הנביא שבירושלים?

כיום שראיתי ירושלים בחורבנה

עובר דרך שם.
"אולם המשך הנסיעה שוב הטיל בו ספק אולי כן, וניגשתי שוב לנהג, ואמר שלא.
"מי שלא ראה אז את מראה פני הרב, בפחד מבהיל ונורא כעומד באימת סכנה ממש, ומסתובב מצד לצד - לא ראה מה זה פחד מנדנד חשש דרבנן!
"רק בהגיענו לרחוב יפו, בהכירו את המקום, נחה דעתו. אבל כשעה ארוכה אחרי זה עוד ניכרו בפניו סימני האימה שעבר..."
(עובדות והנהגות לבית בריסק)

"הרואה ירושלים בחורבנה אומר ציון מדבר היתה ירושלים שממה וקורע" (שו"ע יו"ד סי שמ).
סיפר מרן הגאון רבי משה שמואל שפירא זצ"ל ראש ישיבת באר יעקב, מגדולי תלמידיו של מרן הגרי"ז מבריסק זצ"ל:
כאשר עלה מרן הגרי"ז לארץ ישראל, כנראה היה לו איזה ספק בדין הרואה ערי יהודה וירושלים, ועל כן נזהר שלא לראות את חומת ירושלים. פעם הלכנו ברחוב שמואל הנביא, ועדיין לא היה בקי בדרכי התנועה, וחזרנו לביתו באוטובוס מס 2, ונדמה היה לו תוך כדי הנסיעה ומראה הבתים, כאילו אנו מתקרבים לירושלים העתיקה. הוא ביקשני לגשת לנהג ולשאול, והלה אמר לי שאינו

לפתוח את היום בטוב...

הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו' הפותח בכל יום לתיבת המייל שלך

ככה מתחילים יום טוב במיוחד

סיפורים • חיזוקים • הלכה יומית • כתבות וראיונות • פרשת שבוע

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il

משגיח בשיבה קטנה שנשאל על בחור ששנתיים וחצי לא התנהג כראוי, ורק בחצי השנה האחרונה שיפר את מעשיו - כיצד יענה?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר חפץ חיים

וחזר בתשובה.

עוד כותב ה חפץ חיים, כי האיסור לספר על עבירות שפלוגי עשה, הוא בין אם מדובר בעשה גמורה דאורייתא, שזה ודאי גנאי, ובין בדברים שהרבה אנשים אינם נזהרים בזה, שהגנות אינה גדולה כל כך - כגון לספר שפלוגי שאינו רוצה ללמוד, או שדבר מסוים שפלוגי סיפר הוא שקר, או שהוא חס על ממונו ואינו מכבד שבת כראוי, ואפילו מלתא דרבנן בעלמא שאמרו שאין ראוי לעשות דבר זה לכתחילה.

בביאורים ומוספים כותבים בעניין זה, שלספר על פלוגי שהוא קובע עיתים לתורה רק שעה או שעתיים ביום, יש שהביאו (שו"ת לחפץ בחיים) מדברי ה חפץ חיים לקמן (כלל ה סעיף ו) שכתב, שכלל פשוט הוא בענין לשון הרע שתלוי הדבר לפי האיש שמדבר עליו, שאם אומר על איש שמספיקה לו פרנסתו ברווח שלומד ג או ד שעות ביום, הוא גנאי גדול עבורו [שהרי יכול להשקיע יותר בלימוד התורה], ואם אומר כן על בעל הבית הטרוד מאד בפרנסתו, הרי הוא שבח גדול עבורו [שאף שטרוד כ"כ להשיג פרנסתו ומחיתו, מוצא כמה שעות לקביעת עיתים לתורה], וכן לומר על ת"ח גדול שמתבטל זמן מה, הוא גנאי גדול, וכל אחד לפי דרגתו.

בסדר הלימוד היומי ב חפץ חיים מתחילים היום את כלל ד מהלכות לשון הרע. בסעיפים הראשונים מגדיר ה חפץ חיים מה נקרא דבר גנות שאסור לאומרו על הזולת. ראשית הוא מזכיר את הדברים הפשוטים לאיסור - "דברים של גנאי בעלמא", כגון להזכיר את מעשי אבותיו, או את מעשיו הראשונים שלו עצמו, כאשר עכשיו הוא מתנהג כשורה, שבוודאי אין כל הצדקה לבזותו על כך.

בהמשך כותב ה חפץ חיים כי אדם שעבר עבירה שבין אדם למקום [ולעניין עבירות שבין אדם לחברו יפרט ה חפץ חיים בהמשך], והיה זה מקרוב ממש, שוודאי לא עשה תשובה, גם כן אסור לספר זאת עליו, אם לא על פי הפרטים שיתבארו בהמשך, ועל אחת כמה וכמה כאשר עכשיו האדם נוהג כשורה, שבוודאי אין לגנותו על מעשיו הקודמים כמו שכתב לעיל. ובהגהות באר מים חיים מביא ה חפץ חיים משו"ת חוות יאיר, שאפילו לא ראינוהו שעשה תשובה, מכל מקום כיון שעבר זמן רב ולא ראינו בו שמץ פסול, בכלל בעל תשובה הוא.

בביאורים ומוספים מביאים בזה נידון מעניין - משגיח בשיבה קטנה שנשאל על בחור שנתיים וחצי לא התנהג כראוי, ורק בחצי השנה האחרונה שיפר את מעשיו: דעת הגרי"ש אלישיב שאסור לו לספר על התקופה הראשונה, כיון שהשתפר

* תוכנית יומית מענייני דיומא
בהגשת הרב אברהם פוקס

* מידע כולל לנבחני דרשו על מועדי
המבחנים מסלולי הלימוד ועוד

* שיעורי משניות על מסכת
שביעית לתוכנית קניין שביעית

* שיעורי משנה ברורה לפי
סדר דף היומי בהלכה

* שיעורים על הדף היומי ועל כל
הש"ס ממבחר מגידי השיעורים

* שיעורים מבוארים בעיון לביאורי
תוס' על פי סדר הדף היומי

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

השטייגעז של החורף

עם תחילת זמן חורף, חוזרים ללימוד בחשקת התורה בהיכלי הישיבות והכוללים בחדוותא דאורייתא ומוסיפים בעמול וקנין התורה במסגרת תכניות דרשו המעניקים מסגרת ומחייב למבקשים ולשואפים לעלות במעלות ידיעת והבנת התורה

קנין ירושלמי

לבקשת לומדי תלמוד ירושלמי, לקראת
המחזור החדש נוספה תכנית לימוד
ומבחנים

'הדף היומי בתלמוד הירושלמי'

מתחילים:

ביום שני כ' בחשוון
תשפ"ג
מסכת 'ברכות'

המלגה המרבית בסך
400 ש"ח למבחן

לרישום והצטרפות
בעמדות 'נדרים פלוס'

ניתן לשמוע את פרטי וכללי
התכנית בקו השיעורים של 'דרשו'
077-2222666 שלוחה 2 < 4

ילכו מחיל אל חיל בעיון הלימוד ובקנין ידיעת התורה ובלמוד ההלכה והמוסר

המברך ברכה במקום שיש רעש חזק - האם צריך להגביה את קולו?

לקרוא בקול כזה שלולי הרעש היה שומע את המילים. (ויש מי שכתב, שצריך לשמוע את עצמו בפועל, ולכן, לדעתו, כְּבֵד שמיעה צריך להגביה את קולו עד שישמע את המילים). ויש שהסתפק בדבר.

ובדיעבד, יוצא ידי חובה אף כשאינו משמיע קול כלל, אלא אומר את המילים בתנועת השפתיים בלבד.

[שו"ע סב, ג, משנ"ב ד, וביה"ל ד"ה ואם; בו"מ דרשו, 5-6; שו"ע קא, ב]

הקורא קריאת שמע, והמברך כל ברכה שהיא, צריך שישמע את המילים שמוציא מפיו. ובנוגע לקריאת שמע, נחלקו רבותינו אם חובת ההשמעה לאזונו היא מדאורייתא או מדרבנן. וגם בתפילת שמונה עשרה, ואמירת ברוך שם, הנאמרות בלחש, צריך שישמע את המילים.

ובמקום שיש רעש חזק שאינו מאפשר לו לשמוע את עצמו אלא אם כן יקרא בקול רם - אינו צריך להגביה את קולו, אלא

האם ניתן לברך ברכות ללא דיבור?

כשאכל יותר מכזית ושֶׁבַע, שאז חובת הברכה היא מן התורה. וכן הכריעו גדולי האחרונים גם בנוגע לתפילת שמונה עשרה - שאם התפלל בהרהור לא יצא ידי חובתו, ועליו לשוב ולהתפלל. ואף בנוגע לשאר הברכות, ניתן לסמוך על דעת רוב הראשונים, ולשוב ולברך בדיבור.

[משנ"ב סב, ו-ז, וביה"ל ג, ד"ה יצא; בו"מ דרשו, 12]

לדעת רוב הראשונים, הרהור אינו נחשב כדיבור, ולכן, הקורא קריאת שמע או מברך בהרהור, ללא הוצאת המילים בשפתי, אינו יוצא ידי חובה. ויש אומרים, שלענין ברכות, הרהור נחשב כדיבור; ויש אומרים, שאף לענין קריאת שמע, הרהור נחשב כדיבור. ולהלכה - בקריאת שמע, הרהור אינו כדיבור, ואם קרא בהרהור, עליו לשוב ולקרוא בדיבור; וכך הדין לענין ברכת המזון,

מדוע אין להתפלל בימינו בשפה זרה?

קריאת שמע, כי אם בלשון הקודש, ולא בשפה אחרת, משום שקיימות מילים רבות שלא ידוע כיצד לתרגמן באופן מדויק, או שיש להן מספר פירושים, ואין הכרעה כיצד לתרגמן. ומאידך, המתפלל בלשון הקודש, יוצא ידי חובתו אף ללא הבנה כלל, למעט הפסוק הראשון בקריאת שמע, שפירושו ידוע לכל; (והוא הדין לברכה הראשונה של שמונה עשרה).

[שו"ע סב, ב, משנ"ב ג, וביה"ל ד"ה יכול; בו"מ דרשו, 3; שו"ע קא, א]

מעיקר ההלכה, ניתן להתפלל, לברך את כל הברכות, ולקרוא קריאת שמע, בכל שפה שהיא, ובתנאי שהיא מדוברת בפי רבים מאנשי המקום שבו אומר את הדברים, ומובנת לאומר עצמו. ומצוה מן המובחר להתפלל בלשון הקודש, שיש בה סגולות רבות, והיא הלשון שבה מדבר השי"ת עם נביאיו, ובה נברא העולם. וכתבו הפוסקים, שבימינו אין להתפלל, לברך, או לקרוא

* לדעת רוב הפוסקים, אדם יכול להוציא את חבירו ידי חובת קריאת שמע, מדין שומע כעונה; אך לכתחילה ראוי שלא לצאת ידי חובה בשמיעה מפי אחר.
* בקריאת פסוקים מהתנ"ך, וכן בכל תפילה ובכל ברכה, חובה להקפיד על הגיית המילים בשלימותן, ועל הפרדה ברורה ביניהן במקומות שהחיבור עשוי ליצור שינוי בהגייה או לגרום לדילוג על אות אחת.
* בעת הזכרת התפילין של יד בקריאת שמע - יש למשמש בהן; ובעת הזכרת התפילין של ראש - יש למשמש בהן. ויש שנהגו לנשק את היד לאחר המשמוש בתפילין.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

האם ניתן לכתוב את האות א בצורת X הלטינית?

ויש לחבר את צורת ה'י הימנית לאיזור האמצע של הקו האלכסוני, ואת צורת ה'י השמאלית - לחלקו העליון של הקו. ואם חיבר את שתי צורות ה'י לאותה נקודה בקו, באופן שהאות נראית כאות X הלטינית - יש פוסלים, ויש מכשירים; ואף לדעת המקלים, יש בצורה זו גנאי, ואינה ראויה לכתבי הקודש.
[לו, משנת סופרים, אות א, ושעה"צ ד; ביאורים ומוספים דרשו, 3]

האות א בכתיבת סת"ם, מורכבת משלושה חלקים: 1. צורת אות י, ב'ימין האות, למעלה, המכונה פְּנֵי האות. 2. קו אלכסוני הנוטה מימין לשמאל, ומכונה גוף האות, או גג האות. 3. צורת אות י, ב'שמאל האות, למטה, המכונה רגל האות. צורת האות הימנית, מחוברת לקו האלכסוני ברגלה, והשמאלית, מחוברת אליו באמצעות תג היוצא מראשה. צורה זו של האות א, היא הלכה למשה מסיני, והכרחית לכשרות האות אף בדיעבד.

הלוח היומי

י"ב בחשוון | רבי יהודה יהושע ב"ר שאול צדקא זצ"ל, ר"י פורת יוסף, בעל קול יהודה

יארצייט:

תקמ"ט: רבי זאב וולף ב"ר אברהם קיצעס זצ"ל, תלמיד הבעש"ט ורבה של קהילת טולצ'ין.
תרי"ד: רבי ישראל דב בער ב"ר דוד הלוי (המגיד) הרב מסטעפין זצ"ל.
תרכ"ו: רבי נחום ב"ר אברהם לוי משאדיק זצ"ל, מגדולי ירושלים, בעל אבני קודש, הוקמו ע"ש ישי הר"ן בא"י.
תרכ"ט: רבי אהרן ב"ר יצחק זינגר זצ"ל, ראב"ד מטרסדורף ובעל תפארת אהרן.
תרפ"א: רבי יעקב ב"ר יוסף חיים מבגדאד זצ"ל, בעל ציצים ופרחים, זכות אבות ועוד.
תשי"ב: רבי בן ציון ב"ר מרדכי חזן זצ"ל, רבה הספרדי של העיר העתיקה ומייסד ישי פורת יוסף ובעל מלי דהספדא, דרושים לכל השנה ועוד.
תשמ"ט: רבי טוביה ב"ר צבי יעקב ליסצין זצ"ל, ר"י היכל התלמוד ובעל כרם טביה.
תשנ"ב: רבי יהודה יהושע ב"ר שאול צדקא זצ"ל, ר"י פורת יוסף, בעל קול יהודה.

יארצייט מרן הגאון רבי יהודה יהושע ב"ר שאול צדקה ראש ישיבת "פורת יוסף"

למה אנשים מדברים לשון הרע

ראש ישיבת פורת יוסף, מרן הג"ר יהודה צדקה היה אומר: "חייב אדם לשים שבעה מנעולים על פיו שיהא סגור. צא וראה מדוע הבריות נכשלים כל כך בלשון הרע? מפני שפותחים בנקל את הפה ומדברים, לא כן היה אם היו מתקשים בכל פעם שצריך לפתוח את הפה..."

(וזאת ליהודה ח"ב עמ' 493)

נשתדל שלא למהר ולדבר על הזולת, אלא נתבונן תחילה שאין בכך דיבורי גנאי ולשון הרע

* תוכנית יומית מענייני דיומא
בהגשת הרב אברהם פוקס

* מידע כולל לנבחני דרשו על מועדי
המבחנים מסלולי הלימוד ועוד

* שיעורי משניות על מסכת
שביעית לתוכנית קניין שביעית

* שיעורי משנה ברורה לפי
סדר דף היומי בהלכה

* שיעורים על הדף היומי ועל כל
הש"ס ממבחר מגידי השיעורים

* שיעורים מבוארים בעיון לביאורי
תוס' על פי סדר הדף היומי

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il